

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 11.

Fredagen den 15 mars 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösningsförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

»På ängens blomma hvilar hvar blick förnöjd,
och dock är hon ej gjord blott till ögonfröjd:

du skönaste bland kvinnor, nog är du egnad
också till något bättre än ögonfågnad!»

Iduns postupplaga

utgör denna dag

6,130 exemplar

mot 4,750 exemplar vid slutet af sistl. år.
Då härtill lägges antalet abonnenter å
Stockholms Stadspost, i boklädorna och
tidningskontoren — inemot 4,500 — visar
sig, att *Idun* för närvarande har ej mün-
dre än omkring

10,500
fasta abonnenter.

Glömmen ej,

ärade läsarinor, som prenumererat på
Idun endast för ett kvartal, att i tid för-
nya prenumerationen, på det att intet af-
brott i tidningens sändande till eder måtte
behöfva ega rum! Bäst är att på en gång
prenumerera till årets slut. Priset från
den 1 april till den 31 december är **endast**
3 kronor.

I n:r 14, som är andra kvartalets första
nummer, begynner

andra delen af följetongen

Ett storstadsbarn,

som under det förflutna årets sista kvartal
väckt så stort intresse. För dem, som ej
hafva första delen af nämnda följetong,
finnes den samma att tillgå hos redaktio-
nen mot insändande af en (1) krona i fri-
märken eller ännu hellre i postanvisning.
För 1 kr. 50 öre kan 1888 års årgång
från och med n:r 11 (i hvilket nummer
den längre följetongen begynner) till och
med n:r 52 erhållas. Lösa permar dertill
å 1 krona.

Redaktionen.

Kring sin egen axel.

Lifsbilder,

tecknade för *Idun* af *Ave*.

II.

»Vår son».

Pål Persson hette fadern och hade från
vallpojke tjent sig upp till ladufogde
vid samma gods, der hans föräldrar
lefvat och dött som torparfolk.

Pål var af en dugtig arbetarslägt, men
hyste sjelf liflig beundran för fina kvinnor
med hvita, mjuka händer och prydliga dräkter.

Som vallpojke såg han sig ofta i sina
vakna drömmar som folksagans yngste son,
åkande efter fyra hästar bredvid »nådig frö-
ken», som han räddat ur jätteväld, och vid
trettio års ålder gifte han sig med grefvin-
nans romanläsande kammarjungfru. Enda
barnet i detta äktenskap erhöi dopnamnet
Ernst efter någon romanhjelte, som synnerli-
gen slagit an på gossens mor; men på hela
godset blef pojken i tysthet kallad *vår son*,
emedan föräldrarna alltid benämde honom så.

När han vuxit ut ur barnahull och kolt,
blef han moderns afbild, liksom han var
hennes afgud. Hans händer voro välfor-
made som hennes, med fina fingrar och vackra
ovala naglar; han hade hennes långlagda,
nästan förnäma ansigte med tunna läppar
och något skarpt tillspetsadt i hakans form
samt i den lätt böjda näsan. Modern hade
mörkgrå, lifliga ögon; sonens voro stora och
mörkblå; men hans ljusa hår lockade sig
kring en hög, smal panna, på samma sätt
som hennes.

Pål Persson hyste en vördnadsfull beun-
dran för sin vackra gosse och skulle till
intet pris velat sätta honom till att uträta

några gröfre sysslor, äfven om modern önskat
det, något som dock aldrig fallit henne i
hågen.

Den inrättning, som kallas folkskola, fans
ännu icke till, så ingenting borde ha hindrat
föräldrarna från att gifva gossen en prak-
tisk, naturenlig uppfostran, så att man kun-
nat bli klok på, i hvilken riktning hans an-
lag lågo. I den tiden var det en vanlig
sak, att antingen mödrarna sjelfva eller och
någon annan till hushållet hörande person
under lediga stunder lärde banen läsa, forma
bokstäfver med bläck och penna samt en smula
praktisk räkning, och här kom modern att
blifva undervisare.

Ernst lärde sig ovanligt tidigt att läsa
rent och förstå det han läste; troligen bidrog
moderns val af öfningsböcker mycket härtill,
ty hon bjöd gossen idel äfventyrliga sagor af
det slag, som då förekom i flygskriffter. Äfven
visor, »tryckta i år», lärde gossen utantill,
omvexlande med Lindbloms katekes.

Grefvinnan på godset blef uppmärksam
på gossen och lät honom några år njuta un-
dervisning af husläraren, samtidigt med ett
par af husets söner, och allt mer och mer
utvecklade sig gossens föreställning, att han
var kallad till att blifva något utomordentligt.

Grefven talade dock med hans far och
sade honom oförbehållsamt, att det var myc-
ken fantasi, men ringa tankeskärpa och djup
hos den nu omkring femtonårige gossen. Men
ladufogden smålog slugt vid grefvens medde-
lande och hans förslag att låta Ernst välja
något praktiskt yrke. Fadern visste nog han,
hvad der bodde i sonen, och så drog Pål
fram ett tidningsblad ur sin rockficka och
visade grefven, att Ernst var ett snille, som
kunde skrifva vers och få dem tryckta gratis.

»Vill Pål då bekosta sin sons vidare stu-
dier vid universitetet?» frågade grefven något
öfverraskad.

»Ernst säger, att han allt reder sig med den lärdom han fått hos herr greffen; men eljes kan han, när han nu blir konfirmerad, läsa in allt hvad han vill hemma; geni har han.»

Det blef dervid. Ernst stannade hemma »för att läsa sig till riktig skald», sade modern.

Och ynglingen läste — rent af fylde sig med kunskaper i åtskilliga ämnen, men derjemte läste han massor af öfverspända romaner samt ryktbare mäns biografier. Då och då offentliggjorde han en bit poesi i någon tidning, och då han diktat sin första lilla prosabit, skref en välmående tidningsredaktör ett slags biografi öfver berättelsens unge författare samt uttalade sin förhoppning, att den lofvande diktaren måtte blifva förflyttad till en krets, der hans snille och anlag kunde få näring och full utveckling.

Nu uppstod det strid i hemmet. Ladufogden, som var en praktisk man, trodde det vara tid att sända Ernst till Stockholm, »så att han kunde komma att praktisera i större tidningar»; han menade, att detta måste vara en bra väg för att »lära sig skriva stora böcker, som ge pengar». Men Ernst afskydde allt regelbundet arbete och älskade det bekväma lif, han förde i sitt hem. Så full af öfverspända griller han än var, kände han af instinkt, att han på en större plats skulle få kämpa hårdt för att vinna den minsta smula rykte; här hade han redan ett namn, som var på allas läppar.

Modern fruktade för att släppa Ernst ur boet. I hennes romaniska hjerna hade uppstått den tanken, att emellan greffvens fjortonåriga dotter och Ernst fans ett spirande kärleksförhållande, som borde få utveckla sig så, att skalden, som, enligt hennes tanke, stod öfver hvarje rangförhållande, kunde hemföra greffvedottern som brud. Före detta kammarjungfrun hade sett, att Ernst diktade en mängd qväden till »skön Kerstin»; fröken hette Ulrika Kristina, och nu drefs der i djupaste hemlighet en Kerstinskult hos ladufogdens, der madam Persson hade inredt en studerkammare åt »vår son», som under inga vilkor fick störas i sitt evinnerliga drömlif öfver böckerna.

Ladufogden visste ingenting om Kerstinskulten, men han slog sig till ro med vissheten, att Ernst läste flitigt, och då de allra flesta böckerna lånades ur det stora greffliga biblioteket, kostade Ernst honom så föga, tyckte Pål.

Så länge greffvens voro bosatta på detta gods, märktes föga af Ernsts egendomligheter, men knapt var herskapet aflyttadt för att taga bostad på det egentliga fideikommisset, förr än den unge diktaren slog hela bygden med häpnad.

Natrockar voro på den tiden ingen vanlig dräkt för ynglingar, och i hvarje fall hade ingen människa sett sådana plagg bäras vid vandringar i det fria; men nu syntes »vår son» stundom midt på dagen, stundom i ljusa mänskensqvällar iklädd en blårosig kattunsnatrock samt med en öppen bok i handen vandra genom hyn, eller ock glidande fram och åter i en och samma skogsduge nära vägen. Man undrade, hvad han kunde finna på der, och det visade sig, att hvarje björkstam bar ett sammanflätadt E. K., inskuret i barken. Detta väckte gissningar.

I hela byn visste man dock snart, hvad det betydde, men modern gick ännu i frökenfantasier, då godsets förvaltare underrättade henne om, att Ernst höll sig med en sångmö

af temligen jordisk art; det var nämligen den vackra mjölnardottern, Kerstin Björk, till hvilken han egnat alla sina otryckta sånger.

Det gör mig ondt att säga det: nu höll Ernst på att få stryk af sin varmblodiga mor, men ladufogden, som började tycka, att sonens stora böcker läto allt för länge vänta på sig, hade ingenting emot att se sin son gift med en flicka, som kunde bringa honom en qvarn i hemgift.

Var det den djupa sinnesskakningen vid de uppträden, hvilka följde, då han afböjde giftermålet, som slog eld och frambringade en liten snillegnista, eller egde han verkligen skaldegåfvor? Hvem kan säga det om dessa förölyskade andar, hvilka ideligen kretsas rundt kring sig sjelfva?

Ernst skref en dramatisk produkt, som blef antagen till spelning af ett ansest landsortssällskap. I en fantastisk värkostym och spetsiga, urringade skor samt rosenfärgade strumpor, så olik andra människor som möjligt med sitt ljusa, långa, lätt vågiga johanneshår benadt midt i pannan, reste författaren sex, sju mil på »rapphöna» för att i en af våra residensstäder se sitt opus uppföras.

Ladufogden, som var missnöjd med att sonen ej skulle ha någon betalning för sitt arbete, ville ej ge honom så pass reskassa, att han kunde taga in på ett hotell, utan tillsade honom att gå till en åkare, med hvilken Pål var bekant, och få herberge. Modern kunde blott hjälpa Ernst ur denna förlägenhet genom att gifva honom ett par kronor extra till ett rum på stadshotellet öfver den första natten samt dessutom förse honom med en god matsäck.

Ernst sökte under hela den uppskakande färden i sitt biografiska kunskapsförråd för att finna någon berömd man, något stort snille, som varit i ungefär samma belägenhet, innan han, som en strålände stjärna, plötsligt bländade världen, och Ernst fann så många jemförelsepunkter, att han blott behöfde välja, hvilken han ville efterbilda i fråga om egenheter, lämpliga att antecknas vid hans namn i kommande tidens litteraturhistoria.

Då Ernst en solig eftermiddag uppnådde målet för sin resa, lät han skjutsbonden bära sin nattsäck, i hvilken maten äfven var nedpackad, upp till stadshotellet och följde sjelf efter, trippande så märkvärdigt i sina fruntimmerslika skor, att han slog alla mötande personer med häpnad öfver en sådan företeelse. Han fick ett rum, skref sjelf småleende sitt namn på den svarta taflan i vestibulen, gick så och lade en del af sitt matförråd in i en tidning samt trippade småsjungande utför trappan, nedlätet nickande åt betjeningen.

»Författaren till den nya pjesen» hörde han hiskas bakom sig och kände, att han nu kunde våga skapa en litteraturhistorisk anekdot, den första kända, till sitt berömda namn.

Det hade varit hans mening att i en utanför staden föga besökt park hålla sin måltid; nu slog han sig i stället ned i en trädgård, hvarest ett par förbunder sutto vid sina matskrin. Det var på en gång något så teatraliskt och hemlighetsfullt i den unge mannens sätt och min, att bönderna brådslande meddelade hvar andra, att det nog var en rymd dåre. Ernst hörde anmärkningen och svarade med att bjuda dem dela hans måltid, och denna bjudning skedde på ett sätt, som lät landtmännen ana, att de för sig hade en af dessa »förfämliga stollar», hvilka ibland få lust att studera folkklifvet.

Personer från staden gingo förbi och sågo

nyfiket på främlingen; nu var Ernst öfvertygad om, att han icke längre gick här i världen som en okänd man.

Huset var nära utsåldt, det nya stycket hade väckt nyfikenhet; det mottogs också med bifall, och författaren blef inropad.

Ett sorl af förvåning brusade genom salen, då denna figur med johannesansigtet och den fantastiska dräkten framträdde.

»Mamma, se han har röda strumpor!» ropade en liten gosse uppe från tredje raden. Och Ernst såg dit upp med sina stora lätjefulla ögon, smålog och kysste på fingret åt den lille, och så bröt en bifallsstorm lös, som i Ernsts öron var en hyllning åt snillet och det karaktäristiska i hans personliga uppträdande. Gossens utrop om de ljusröda strumporna skulle blifva den andra anekdoten, som knöts till den genialiske diktarens namn.

Teaterdirektören »skänkte» i ett anfall af ädelmod författaren femtio kronor, så snart ridån fallit emellan denne och publiken. Ernst visste, att det var öförsynt litet; men hade dock ej en smula begrepp om, hvad anständigheten der vid lag fordrade af direktören, ty Ernst räknade i sina storhetsdrömmar tusentals francs, så som han lärt af franska teaterskildringar. Skrattande stoppade han sedlarne lösa i fickan och bjöd direktören samt de fem medspelare på »sexa» samma afton, då det gick så pass högt till på stadshotellet, att Ernst följande morgon fann för godt denna dag lefva på sin matsäck.

Pjesen spelades äfven nästa afton, och derefter följde en kollation till ära för Ernst, föranstaltad af stadens konstälskande herrar. Festen egde rum å ett utvårdshus med tillhörande parkanläggning, hvilken var omgärdad med ett högt plank. En konsert samt ett fyrverkeri hade denna afton i parken församlat en massa folk, som roade sig utan att hafva en aning om, att der fans en sådan stjärna som Ernst i dess omedelbara närhet. Men de skulle få veta det.

Kort före stängningstiden uppstod buller och oväsen i parken; polisen hade gripit en person, som sökt klättra öfver planket för att komma ut. Han lät föra sig igenom den packade folkmassan; festgifvarne sprungo ut och kände igen föremålet för deras hyllning. — Tablå! Den fjerde anekdoten om en stor man var färdig.

Jag tror ej, att någon författares fantasi kunnat dikta sådana scener; men hvad allt en person, som svänger rundt omkring sig sjelf, kan hitta på för att blifva bemärkt, det skall man ha sett för att ej förvånas ens öfver de största vanvettigheter.

Vid hemkomsten från detta triumftåg fick Ernst förebräelser af fadern, för det han gifvit ut »så oskäligt många pengar på en enda måltid»; men modern fann det helt naturligt, att Ernst skulle uppföra sig som — ett snille.

Nu måste han naturligtvis resa, antingen till Paris eller Stockholm. Ladufogden ville dock ej bestå mera penningar, än som var nödvändigt att förflytta »vår son» till landets egen hufvudstad. Och der — men hvarför fortsätta skildringen af ett lif, hvars enda mål var det egna jaget!

»Vår son» slutade sitt förfelade lif på det numera icke ovanliga sätt att genom ett sjelfmord ådraga sig samtidens uppmärksamhet.

Han hade då uttömt sina föräldrars tillgångar, men de erhöilo i stället ett afskedsbref från honom, och det brefvet blef offentliggjordt i flere tidningar.

Det nya i huset.

Samtal på vindsloftet.

(Efter Johannes Trojan.)

Förste tomten.

*Än i går vid morgonväkten
fans här blott den gamla släkten;
förr'n man tände aftonljuset,
kom dock ännu en i huset.*

Andre tomten.

Såg du det?

Förste tomten.

*Ja, lätt på tå
smög jag mig ur kammarns vrå,
öfver hvita bädden böjd
såg den lille slumra nöjd.*

Andre tomten.

Hans små händer!

Förste tomten.

*Underbara!
Intet täckare kan vara!*

Andre tomten.

*Ljusan dag, då natten föll,
noga vakt om allt jag höll:
klar och lugn var spisens flamma,
stjernans milda blick det samma.*

Förste tomten.

Nå, hvad göra?

Andre tomten.

*Lugnet vakta,
strängt för larm och buller akta!*

Förste tomten.

*Regn, fall lätt på rutans skifva!
Vind, kan gerna fjerran blifva!
Kissemis, så artig var
och i natt ditt oljud spar!
Lilla råttan, tyst och blyg,
genom bod och trappa smyg!*

Andre tomten.

*Er jag säger, port och dörr,
knarner ej så gällt som förr!*

Förste tomten.

Säg, hvar råkas vi härnäst?

Andre tomten.

Här.

Förste tomten.

Tst — steg!

Andre tomten.

Försvinna bäst!

Annie Berg.

Idun bör ej saknas i något hem; den vill för alla vara en god tomte, en tillförlitlig rådgifvare.

Ännu en gång »skafferinyckel-frågan».

Af de många uppsatser, som i detta ämne influtit, och som visserligen bevisa, att intresset för det samma är lifligt, kunna vi dock naturligen icke införa alla för att ej trötta med ideliga upprepningar. Då emellertid »fru Annas» uppsats synt oss väl genomtänkt och framgången ur en rik erfarenhet, ha vi ej velat neka den plats och dermed våra läsarinor tillfälle att taga del af den samma.

* * *

Ehuru jag kommer ett par nummer för sent, kan jag ej underlåta att bedja Idun införa mitt och mångas med mig hjertliga tack till fru H. Kamke, för hvad hon yttrat om »sparsamhet uti det lilla».

Hvad jag nu kommer att säga förestafvas allt af egen erfarenhet.

Första halfåret af mitt giftermål hyste äfven jag den åsigten, att man aldrig skulle läsa in något för tjenarne. Jag lät allting stå för olästa dörrar, sylter, specier, frukter, linneskåp, med ett ord allt. Men oaktadt jag själf öfvervakade mitt hushåll och var ständigt med vid mottagningen, märkte jag snart, att allt hade en förvånansvärd åtgång. Jag rådgjorde med äldre, mera erfarna hushåll, och de rådde mig till att läsa undan, hvad de uti sin under många år samlade erfarenhet funno borde vara undanlät. Jag sade då till min tjenarinna, att jag såg, det hon ej egde förmågan att med sparsamhet och omtanke hushålla, och att det var bäst jag hade förråden under mitt eget ansvar; gick då för mycket åt så var felet mitt. Under de två år hon var hos mig voro vi å ömse sidor belätta med denna min sparsamhetsåtgärd.

De andra tjänstflickorna jag haft har jag pröfvat för att se, om jag skulle kunna lita på dem; men sorgligt nog har resultatet aldrig utfallit till min belåtenhet. Så t. ex. — till en af dem framlemnade jag 8 ₰ bordsmör, som jag beräknat räcka en månad för 4 personer. Jag sade henne, att hon skulle hushålla med det så, att det räckte så länge jag beräknat. Det räckte under hennes hushållning en och en half vecka. Likaså med kaffe, socker, mjölk m. m. Denna flicka hade på egen hand förestått hushållet uti den familj, der hon förut tjenat, och der hushållet bestod af fyra personer såsom hos oss.

Som jag under sju års tid fört noga uppgift på inkomster och utgifter uti vårt lilla hushåll, så vet jag precis, hvad som åtgår, och att man kan lefva godt, med tillräcklig och väl lagad mat af prima varor, på den hushållskassa min man gifvit mig. Under min ledning går det utmärkt, men en tjänstflicka kan omöjligt hushålla med den summan.

Ett exempel på deras okunnighet. En dag hade vi grytstek. När flickan burit in maten på bordet, gick jag ut i köket för att säga till om något. Fick då se stekgrytan stå under vattenledningen, full med vatten. »Hvar gjorde Marie af den säs, som var kvar i grytan,» frågade jag.

Den sköljde jag bort förstas, blef svaret. Jag gjorde henne uppmärksam på, att den säs, som blir kvar uti grytan, kan man späda ut och gömma till en annan dag, när man värmer upp öfverblifven stek. Det hade hon aldrig hört talas om — men huru hade hon också det kunnat, när på de förra ställena frun ej befattat sig med hushållet, utan Marie själf fått styra med allting efter eget godtycke.

Dessa exempel, jag nu anfört, bevisa ej någon oärlighet hos tjenarinorna, men deremot en stor likgiltighet och försunlighet hos dem om husbondfolkets tillhörigheter.

En tjenarinna hade jag, som var mig kär och tillgifven som en syster. Hon var af s. k. bättre familj, fastän hon var fattig och genom föräldrarnes fränfalle hennes uppfostran blifvit försummad, så att hon ej kunde antaga annan plats än som tjänstflicka. Hon var glad och vänlig, utan att vara närgången, ärlig och pålitlig; under hennes tid hade jag, då som nu, läs för mina tillhörigheter, men hon yttrade aldrig missnöje deröfver, utan tog det som en gifven sak uti ett ordentligt hus. Hon fick oftast nycklarne att själf taga fram, hvad som behöfdes; och med lugn och förtroende lemnade jag henne nycklarne, om jag reste bort en dag eller par. Till min både saknad och glädje erhöi hon sedan en husmamsells-plats, hvilken hon skötte till sin matmoders synnerliga belåtenhet.

Ett exempel, jag hörde af en fru, från landet ber

jag äfven att få anföra. Hon hade en tjenarinna, som hon hade alla skäl i världen att lita på. Hon var på stället i två år, då frun gjordes uppmärksam på, att den »troigna tjenarinnan», för hvilken ingenting var inläst, tog hvetemjöl, kryddor och smör från husbondfolket, lät baka åt sig, tog så kaffe, socker, punsch och viner och höll kalas ute i det gröna för sina bekanta. Samma fru hade en kokerska, som hotade barnen med ris, om de berättade, att hon bakade pepparkakor, då herrskapet var borta. En liten nioårig flicka var dock så öföfräckt, att hon ej teg af fruktan för den orättvisa agan.

Ja, otaliga exempel kunde jag anföra och derigenom bevisa, att en ordentlig matmoder bör och skall hafva husets förråd inlästa och själf lemna fram, hvad som behöfves för dagen, samt se till, att det ordentligt användes och tillgodogöres till hushållets nytta. Ty »genom vishet varder ett hus byggt, och genom förstånd vid makt hållet; och genom klok hushållning varda kamrarna fulla med allehanda kosteliga och sköna rikedomar».

En mycket vis och klok statsekonom sade till mig på tal om detta: »läs och nycklar äro ej till för tjufvar utan för ärligt folk och för ordentlighetens skull; ty en ärlig person tänker aldrig på, att något är inläst, och känner sig ej säråd deraf, och för tjufven är intet läs starkt nog».

Dessutom händer det den allra bästa och ordentligaste matmoder, att hon kan glömma, att hon gifvit bort eller förstört det eller det, och då är det godt för både matmodern och tjenaren veta, att matmodern ensam har att ansvara för det bortkomna. Och för öfrigt, om det endast är för oärliga människor, som det läses, då hade väl hela den stora tjenstepersonalen på forntidens borggårdar bestått af idel dåligt folk, efter som borgfrun själf delade ut allting och gick med den stora, tunga nyckelknippan vid sin sida. Detta mode finnes ännu t. ex. i Tyskland, der hvarje hustru är en dylik borgfru, det må nu vara uti ett stort eller litet hem, fastän det i vårt lilla fattiga Sverige har blifvit ett mode att nästan anse som ett fel hos husfrun, om hon ser till sitt hus och tager vara på dess förråd. Hår är dygden hos husfrun att öfverlåta husets skötande åt legda händer.

Det skulle vara mycket intressant att af en hofmästare eller hushållerska, som hafva ett stort hushålls ansvar på sig, få höra deras omdöme om fru Kamkes yttrande att hafva förråden inlästa.

Likaså stort ansvar sådana tjenare hafva inför sitt husbondfolk, likaså stort ansvar har en hustru inför sin man, det är hans inkomster hon förvaltar och såsom jag en gång förr yttrat, det är af aktning för mannens arbete, som hustrun med omsorg och sparsamhet skall sköta sitt hus.

Fru Kamke yttrar ju dessutom förståndigt nog, att när tjenarne få allt, hvad de behöfva, så är öfverflödigt att gifva dem tillfälle slösa med mat, såsom t. ex. jag hört många fruar klaga öfver, att öfverblifven mat från smörgåsbordet, stekt fläsk, potatis m. m. dylikt kan få stå i skåpet orördt, tills det är skändt och förstört; men stek, sylter, salader och dylikt, som smakar tjenarne, det går åt fortare, än det bör. Derfor kan jag ej annat än gilla fru Kamkes råd att dela af åt tjenarne och sedan läsa undan uti skafferiet det man önskar behålla till en annan middag. Detta kan hvarken kallas »girighet eller afskyvärd grymhet», ty icke ens på de stora restauranterna, der sådant öfverflöd på mat finnes, få tjenarne välja själva och taga af den mat, som bäst smakar dem, utan der lagas särskild mat åt betjenningen; så äfven på de större godsens och hos »rikt folk». Och ändå äro dessa tjenare glada och belätta och se ej uthungrade ut, hvilket jag för resten aldrig upptäckt, att en tjänstflicka gör, ehuru hon vid minsta fnurra på tråden mellan matmodern och henne slår fram, att hon får svälta.

Ingenting skulle vara en husfru mera kärt och glädjande än att få anse tjenarinnan såsom sin vän, sin tillgifna troigna hjälpreda. Huru lugnt, huru behagligt skulle det ej kännas för både fru och tjenarinna, ja, för hela familjen. Men huru åstadkomma detta? Jag, och flere äldre, erfarna matmodrar med mig hafva gjort allt för att nå detta mål. Bjudit till med vänlighet, goda råd att använda lönen förståndigt, fristunder till läsning, nöjen och sömnad för egen del, befrielse från öfveranstängning och nattvak, visadt intresse för tjänstflickans bekymmer och hjertesorger, men intet af allt detta har hjälpt. Ett sätt har jag icke försökt, och det är, att genom presenter muta tjänstflickan att göra sina göromål ordentligt och blifva mig tillgifven. Ty dels har jag ej råd att använda detta medel och dels föraktar jag att köpa tillgifvenhet, der sådan ej godvilligt gifves. Presenter och drickspenningar äro till att förstöra en god tjenare med, vill jag påstå.

Ett bra sätt att lära tjenarinnan hushålla, är att gifva henne sin beskärda del af kaffe, socker, smör

— och om det ej bakas i hemmet — pengar till frukostbröd samt fotogenpengar till kökslampan, allt pr månad, sedan man likväl först sjelf hushållat med samma förråd och sett, att det räckt fullkomligt till. Visar hon då, att hon förståndigt hushållar med detta, så är det ju en kärkommen anledning till glädje och förtroende hos matmodern.

Hvad jag här ofvan anfört är ej för att på minsta vis motsäga Albert... uti hennes anföranden om ett hems skötande, utan endast för att gifva fru Kamke ett erkännande, att jag och många flere med mig finna, att hon har rätt uti sin uppsats öfver sparsamhet uti det lilla.

Fru Anna.

Tidningen »Vårt Land» har med anledning af de ord, med hvilka vi i n:r 8 af Idun för innevarande år beledsagade baronessan Mary Vetseras porträtt, beskyllt oss för drifvande af »osedlighetspropaganda». Man skall vara bra angelägen om att uppleta fel hos andra, då man i de medlidksamhetens ord, som vi fogade till bilden af nyssnämnda olyckliga unga qvinna, kan spåra ett försök från vår sida att drifva osedlighetspropaganda. Man skall vara bra orättvis och grym för att så, som »Vårt Land» gjort, kunna fördöma en olycklig och beklagansvärd qvinna, hvars största ursäkt — hvem var väl ursprungliga skulden till hennes olycka? — ligger i hennes stora ungdom. Och man skall vara bra egenrättfärdig, då man med stora ord och later kan uppträda och klandra en sak, till hvilken man sjelf kort förut gjort sig skyldig. Vi hänvisa blott till första artikeln å utrikesafdelningen i »Vårt Lands» dagliga upplaga för den 11 sistlidne februari (samma uppsats återfinnes i V. L:s veckoupplaga för den 15 febr.). »Vårt Land» beskärmar sig öfver vår beskrifning på Mary Vetseras dödsläger. Hvad är då skillnaden mellan vår beskrifning och »Vårt Lands»? Jo, hufvudsakligen den, att V. L. — naturligtvis för att så mycket skarpare framhålla den tragiska situationen — med särskild, kursiv stil utmärkt sin beskrifning. Men — »när jag dricker är det rätt», heter det. »Vårt Land», som ju proklamerat sig vilja stå på kristlig grund, bör erinra sig berättelsen om grandet och bjelken.

Egentligen behöfva vi väl knappast svara oss mot den gjorda beskyllningen. Vi vilja endast hänvisa till Iduns spalter under den tid, tidningen varit i verksamhet, och våga med lugnt samvete vädja till våra säkerligen mer än femtio tusen läsarinna, om de någonsin kunnat spåra ett försök till osedlighetspropaganda i den tidning, som de sedan länge till baka älskat att kalla »sin egen».

Redaktionen.

Fritt arbete och fri konkurrens.

In:r 7 af Idun för i år har Inga Schenfelt under rubriken: »Varen nyttiga i hemmen!» gjort ett inlägg mot en uppsats af Lilly om »Ojemn konkurrens», införd i n:r 3 af samma tidning, och förordar varmt, att de unga flickor, som ej af behovet drivas att lemna hemmet, måtte stanna der och söka göra sig nyttiga för det samma. Jag är öfvertygad om, att Inga S., som tydligt hör till de strängt konservativa, har många meningsfränder, i synnerhet bland det manliga könet;

men icke dess mindre kan jag för min del ej anse den stora konkurrensen annat än som ett glädjande tidens tecken, att äntligen våra unga qvinnor vaknat till insigt af, att äfven de böra göra sin insats i lifvet och söka använda de gåfvor, de undfått, i stället för att gå helt passiva i hemmet och afvakta, om någon kommer för att taga dem och kanske allt för ofta antaga denne någon utan verkligt tycke, blott för att få en egen verksamhet.

Det låter nog så vackert det der att lefva för hemmet, men låtom oss föreställa oss ett välbergadt hem med tre unga, fullvuxna döttrar. Kan man nu tänka sig, att dessa tre unga flickor skola kunna finna tillräcklig och tillfredsställande sysselsättning i ett af våra vanliga stadshem, i synnerhet om modern ännu befinner sig i sina bästa år i besittning af god helse och verksamhetslust? Antingen skall familjen ha en å två tjenarinnor mindre och de unga damerna förrätta alla en hushållnings syssla; men då konkurrera de ju med de fattiga tjenarinnorna; eller ock skola de sy allt husets linne jemte sina egna kläder; men då konkurrera de ju med de fattiga sömerskorna, och jag förstår nu ej hvarför detta skall vara bättre än att konkurrera med lärarinnor och kontorister.

En hvar familj, om än aldrig så förmögen, anser ju som alldeles naturligt, att sönerna skola söka bereda sig en aflönad anställning, och det faller väl ingen förnuftig människa in att här vid lag komma med några klandrande invändningar och yrkanden, att de borde afhålla sig från att konkurrera med sina mindre lyckligt lottade bröder. Hvarför skall icke samma frihet unnas qvinnorna? Litet hvar vet nog, att ett arbete, för hvilket man tager betalning, sporrar till mera ansträngning än ett frivilligt, som kan uppskjutas eller fullgöras efter behag.

För öfrigt, om man än aldrig så mycket svärmar för makans och moderns kall, så säger oss dock vår statistik klart och tydligt, att förhållandet mellan tillgång och efterfrågan är så ojemnt, att en öfvervägande stor andel qvinnor måste mer eller mindre ogera afstå från konkurrensen på äktenskapsmarknaden; och nog faller detta sig bra mycket lättare för den qvinna, som vetat förskaffa sig sin sjelfständiga bergning, än för den, som går och åldras i hemmet, och som kanske, när detta upplöses eller råkar på obestånd, måste söka sin utkomst hos och göra sig beroende af andra, hvilket naturligtvis måste förefalla långt mera påkostande för henne, som ej vant sig dervid i ungdomen. Dessutom, hur godt och bra ett hem än må vara, nog är det dock alltid nyttigt för utvecklingen af karaktären att komma ut bland andra människor och lära sig känna olika lynnen, tänkesätt och vanor, lära sig ge akt på sig sjelf och lämpa sig efter andras tycken: i hemmet fostras, tyvärr, allt för ofta, genom för mycket öfverseende från föräldrarnas sida, sjelfvisshet och sjelfsvöld.

Jag föreställer mig, att genom skilsmessan hemmet blott skulle bli dess kärare, och hemmets främsta uppgift är väl i alla fall att fostra så väl döttrarna som sönerna till nyttiga och sjelfständiga medlemmar, ej till att ständigt kretsa kring och bero af det samma.

Alltså må vi hellre glädjas åt, att våra unga qvinnor alltmera gripas af häg och lust att vara något annat än sina föräldrars mer eller mindre behagliga döttrar, och ej tro, att det endast är »modet», som drifver dem

dertill. I stället för att klandra och afråda dem böra vi uppmuntra till nyttig verksamhet och hoppas, att allt flere arbetsfält skola öppnas för dem, så att konkurrensen derigenom må blifva mindre, om den än, af helt naturliga skäl, aldrig kan helt och hållet upphöra. Rik eller fattig, bör väl hvar och en opåtaladt få egna sig åt det arbete, hvaraf han eller hon känner sig mest tilltalad. Rik eller fattig, är den redlige arbetaren väl värd sin lön, och därför instämmer jag obetingadt med Lilly i hennes yrkande, att de bättre lottade arbeterskorna ej genom underbjudande måtte nedtrycka arbetslönen för sina fattigare medsystrar.

Hanna R.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf i lördags för första gången under innevarande säsong »Alphyddan» och »Regementets dotter». Fru *Charlotte Strandberg*, åt hvilken denna föreställning var anslagen som afskedsrecett, var naturligtvis föremål för liflig och välförtjent hyllning från den fullsatta salongen. Å måndagens abonnementsföreställning gafs samma program. I Max' roll i »Alphyddan» har hr *Nygren* ett tacksamt tillfälle att låta höra sin präktiga röst, som redan vunnit betydligt i säkerhet och afrundning. Likaledes visar hr *Nilsson* i Daniels roll mycket goda anlag för det komiska tenorfacket. Att fru *Edling* är förträfflig som Betli torde vara öfverflödigt att nämna. I »Regementets dotter» utförde fröken *Klemming* titelpartiet med god smak och urskilning; dock nådde hon ej fullt hvad fru *Edling* och fröken *Vendla Andersson* (numera fru *Sörensen*) i denna roll presterat. Hr *Strandberg* som Tonio sjöng sitt parti som vanligt synnerligen väl, men visade ock goda ansatser till ett lifligt spel. För öfrigt förtjena fru *Strandberg* som markisinnan och hr *Sellergren* som Sulpiz att nämnas.

Tisdagens program upptog dels »Alphyddan», dels en konsertafdelning, i hvilken man hade nöjet stifta bekantskap med en ung polsk violinspelerska af ganska framstående rang. Hennes namn är *G. Wietrowets*. En vacker och fyllig ton, ett mjukt och själfullt föredrag äro utmärkande egenskaper för hennes spel. Stormande bifall följde på hennes utförande af Mendelssohns violinkonsert och andantet ur Spohrs sjette violinkonsert. Vi hoppas få återhöra henne.

K. Dramatiska teatern. Det nya program, hvarmed denna teater redan i måndags åter var färdig, hör visserligen ej till de bästa, men torde — tack vare det omsorgsfulla utförande, som, liksom alltid å denna scen, kommer det till del — dock åtminstone som nyhet kunna påräkna intresse. Emile Augiers här icke på flere år gifna verskomedi »Giftbägaren» verkar onekligen nu mera något matt och föråldrad. Hr *Elmlund* (Clinias) innehade sin gamla roll, åt hvilken han genom naturlig och osökt värdighet samt monstergilt framstående af versen gaf god relief. Hr *Hillberg* och *Thegerström* framstälde de två falska och snikna vännerna, som trakta efter Clinias förmögenhet i arf; god karaktäristik utmärkte deras spel, som dock, i vårt tycke, väl kunde ha tålt att än ytterligare chargerats, då båda dessa figurer i drastisk teckning stå farsen skäligen nära. Fru *Rundberg* var en strålande skön slafvinna; mot hennes deklamation kunde dock åtskilligt invändas.

Grévilles proverb »Krigslist» var en samskyldig bagatell, af hvilken fruarna *Dorsch-Bosin*, *Fahlman* och *Hartman* gjorde, hvad göras kunde. Stycket n:r 3 på programmet utgjordes af en fars i 1 akt af *Dreyfus*, benämnd »Offret», hvars största förtjenst ligger derutinnan, att det bereder hr *Hedin* tillfälle att bravera med en af sina godmodiga och oemotståndligt skrattretande gubbar.

Den välvilligt stämde premiërepubliken belönade samtliga styckena med lifliga applåder och inropningar.

Den 13 mars.

Sen till, ärade läsarinna, att Idun ej saknas hos någon af edra bekanta!

Literatur.

Fru Buchholz i Orienten; af *Julius Stinde*. (Fahlcrantz & Comp.) Julius Stindes arbeten ha på få år tillvunnit sig den vidsträcktaste popularitet, ej blott inom Tyskland, utan vida utom dess gränser. Fru Vilhelmina Buchholz har blifvit en synnerligen ryktbar och gerna sedd personlighet, för hvilken alla dörrar stå på vid gavel hvarje gång hon gläder med ett nytt besök. Denna gång kommer hon för att förtälja sina märkliga öden och iakttagelser från en resa i Orienten, och hennes af gammalt uppskattade, gemytliga berättartalang har nu lika litet som för svikit. Också förutspå vi, att inom kort mången förtrolig krets i svenska hem, samlad till att lyssna i den trefna aftonlampans sken, kommer att genljuda af den välgörande munterhet, som fru Vilhelminas historier alltid visat sig föra i släptåg.

Prenumerationen torde förnyas med allra första, på det intet afbrott i tidningens sändning måtte behöfva ega rum.

En radikalkur.

Novell

af
Elin Ameen.

(Forts.)

Hönstret stod öppet åt skolans lilla trädgård, der jasminer och syrener blandade sin doft med hvar andra. Den mörkblå rullgardinen var till hälften uppdragen, och aftonsolens sista, bjert röda strålar trängde dämpade derigenom i en egendomlig purpurfärg.

Annies säng stod längre in i rummet, der skuggorna voro djupare. Hon såg mycket blek ut, der hon låg. Hennes händer omslöt en liten bukett af vilda blommor, dem rektor Bergman nyss lemnat den lilla tjänstflickan med en hjertlig helsning, att »det var så skönt upp i skogen, om fröken snart kunde komma dit». På täcket lågo några lösa häften af en tidskrift, som hon bläddrade i, men ej orkat läsa.

»Det var så skönt i skogen!» Hon förde blommorna till ansigtet och inandades deras friska doft. En sådan liten fin bukett, så smakfullt ssmmansatt — hon hade aldrig trott, att den stele rektorn hade så mycken poesi inom sig. En svag glimt af ett skälmaktigt leende för för en sekund öfver hennes ansigte. Der hade han gått i skogen och krökt sin raka rygg för att plocka dessa blommor — åt henne! Och så hade han tänkt på henne — inte bara då, utan alltid. Och så *väntade* han — väntade allt jemt.

Hon fick en plötslig längtan till skogen. Om hon kunde stiga upp och komma dit och andas den barrdoftmättade luften! Men hon orkade ingen ting — och så fylde hennes ögon med tårar.

Plötsligt höjde hon lyssnande sitt hufvud, och hennes ansigte fick för ett ögonblick högre färg. Hon hade hört grinden från gatan öppnas och smällas igen, hastiga steg närmade sig allt mera, och någon hvisslade sakta en smäktande melodi. Strax der efter släppte lilla Kerstin in doktor Ljung.

Han helsade på Annie allvarligt och smått förlägen, tog derefter af sig den ljusa sommarytterrocken, satte hatten på bordet och såg ut att ämna slå sig ner hos henne en stund.

Han gjorde först några af de vanliga medicinska frågorna. Annie svarade, men hon märkte genast, att han ej gaf akt på hennes svar, utan hade något annat i tankarne.

Han hade tagit en pappersknif af utskuret trä från bordet och betraktade den så noga från alla håll och sidor, som hade det klumpiga elevarbetet varit en utsökt konstsak. Derpå, utan att se upp, sade han:

»Fröken Birger, jag är ingen fin diplomat, jag är en rättfram och naturlig människa, som ni nog vet. Vi två ha umgåtts som ett par goda kamrater — får jag tala till er som vän till vän, utan att ni misstycker?»

Deras ögon möttes en minut, hennes i en halft undrande blick, hans sväfvande och undvikande. Hon tyckte, att han borde kunna höra, hur våldsamt hennes hjerta slog.

»Naturligtvis,» svarade hon och tog den lilla buketten i sin hand.

»Ja, då går jag också rätt på saken.» Han dröjde emellertid en sekund, såg upp åttaket och tyckte der som vanligt finna en lysande idé, ty derefter fortfor han, hastigt och med en lätt rodnad:

»Fröken lär ha yttrat åt någon, att jag... att ni... att jag skulle gifvit er anledning att tro, att jag — var förälskad i er!» De sista orden slängde han fram i förargad ton.

Öfver hennes ansigte göt sig en mörk purpursky af bestörtning, förundran och blygsel — blygsel öfver honom och sig sjelf — att hon skulle sagt något sådant, som framförts till honom, att han kunnat tro derpå, och att han nu småsinnadt i förargelsen upprepade det för henne.

Då hon teg, såg han på henne, liksom väntade han af hennes sanningskärlek en bekräftelse.

»Det har jag aldrig sagt, aldrig *kunnat* säga,» svarade hon lugnt, ehuru harmen jäste inom henne, och hon kramade hårdt om blommornas stjelkar.

»Det tror jag inte heller, men ni har kanske yttrat ord, som andra tydt så. Man har i alla händelser berättat mig, att ni af mig väntade, hvad jag icke kan ge er... det skulle göra mig mycket ondt, om mitt intresse för er och mitt varma deltagande gifvit er anledning att tro något sådant. Jag vill inte göra någon människa ondt, allra minst er — ni behöfver en sund själ i en sund kropp, all er kraft och energi orubbade till ert arbete och er strid med lifvet. Om jag kan hjälpa er något, bli er en sann vän, skulle jag känna mig lycklig. Ser ni, just nu har jag inte tid eller lust för kärlek och sådant der — jag är en torr vetenskapsman, och för hvart år som går, synes det mig omöjligare att bli kär. Jag har naturligtvis haft mitt ungdomsideal, min »första kärlek», men det är länge sedan förbi, och jag har sedan inte kunnat tro på någon kvinnas kärlek.»

Detta sista sade han med ett visst bittert vemod, i det hans ögon fingo ett svärmiskt uttryck. Annie uppfattade fullkomligt, att han, som sade sig vara en »torr vetenskapsman», i djupet af sin själ kände en trånande längtan efter att bli älskad, fast han i dag försmådde *hennes* kärlek.

»Och så,» fortfor han efter en kort tystnad, »är jag er läkare och har åtagit mig pligter gent emot er, hvilka jag måste uppfylla som läkare och hederlig man. Har jag omedvetet eller tanklöst i mitt intresse för er brutit mot dessa pligter, så ber jag er förlåta mig och glömma det!»

Hans ansigte hade ett nästan förklaradt skimmer i känslan af, hur ädelt han sjelf

tyckte sig tala och handla. Hon måste beundra och förstå honom, hvad hon än kände, tänkte han. Men på henne hade det en motsatt verkan, och det var, som hade plötsligt ett vågsvall gått öfver hennes kärlek och svept den med sig i ett bottenlöst djup.

Under det han talade, hade hon obarmhertigt plockat sönder sin lilla bukett, vildblomster, blad för blad, dem hon strödde på täcket. Till sist kastade hon häftigt bort de bladlösa stjelkarne, vände sitt ansigte så, att hon kom att se rätt in i hans. Derpå sade hon sakta, men med fast röst:

»Ni hade kunnat bespara er och mig obehaget af detta, ty det är allt samman ett missförstånd, ett misstag på person, ty — jag älskar en annan!»

Han studsade lätt, och i hans ansigtstryck läste hon ännu något annat än förvåning, nämligen en svag glimt af misräkning.

»I så fall säger jag: så mycket bättre,» sade han kallt. »Jag har talat, som min pligt bjöd — var det allt igenom ett misstag, bör ni ändå ej missförstå, hvad som dref mig att tala öppet med er. Vi ha ju nu i alla fall fått klart för oss, att det var en dum historia, och att der aldrig varit något å någondera sidan!»

Hans frågande ton, hans forskande och ännu tviflande blick kommo henne att svara:

»På ingendera sidan — naturligtvis.»

»Som gammal vän får jag då kanske önska er lycka i er kärlek?»

»Kanske får ni det — snart.»

(Slut i nästa nr.)

Från Iduns läsekrets.

Ett hjertligt tack till Elna Tenow för hennes inlägg i frågan om »bättre» och »sämre» flickor. Det gläder oss, att det fins verkligt bildade personer, som sätta värde på de enkla egenskaper — hederlighet, allvar och arbetsamhet — dem »en student-ska» så villigt tillerkänner en bonddotter; egenskaper, hvilka naturligtvis i en så upplyst kvinnas ögon äro af intet värde och för den skull ej kunna pryda »bättre» flickor, utan endast *Bonddöttrar*.

Ett tack från »Katie».

Jag kan icke underlåta att sända ett hjertligt tack till Iduns läsarinor för det intresse de visat mig genom att sända mig så många och välmående råd. De flesta synas vara förestafvade af ett varmt hjerta och djupt deltagande för en medsystems olycka — några deremot af ett stolt medvetande om egen ofelbarhet. Emellertid är jag varmt tacksam för de sympatier, som blifvit mig bevisade, och lofar att uppbjuda hela min förmåga för att, om möjligt, öfvervinna min olyckliga böjelse.

Ett särskildt tack sändes till »Ln.» för hennes lilla vackra berättelse. Hon har förstätt mig, och jag skall göra *allt* för att följa den vink hon gifvit mig på ett lika fint som kvinligt sätt. Hypnotisk behandling har jag redan försökt, men utan resultat. Till sist mitt hjertvarma tack till Iduns redaktion, som genom att intaga min fråga verkligen visat, att den för *alla* vill vara »en god tomte och tillförlitlig rådgifvare», icke minst för eder djupt tacksamma *»Katie»*.

Idun gratis erhåller en hvar, som anskaffar 5 abonnenter, af dessa upptager afgiften (å 1 kr. för hvarje kvartal) och insänder den samma till Red. af Idun, Stockholm.

Våra barn.

En ypperlig leksak, billig och varaktig, som barnen ej ledsna vid, vill jag rekommendera åt Iduns läsekrets. Låt förste bäste snickare förfärdiga några dussin träklotsar af 7, 5 och 3 centimeters dimensioner, kanterna rätvinkliga, men ej skarpa. Sålunda fås för smättingarne ett byggnadsmateriel som utan att trötta ständigt eggat och belönar deras uppfinningsförmåga.

—c.

Bostaden.

Vackert blomsterbord. Jag hade en god vän. Det var en gammal tall. Under den hade jag min hängmatta, der läste jag, der tänkte och der drömde jag. En vacker dag var min tall borta. Mig ovetande och otillfrågad föll den för yxan. Något minne måste jag dock ha af den. Jag sågade af toppen, tog en bit med dess grenar, sågade den i höjd med ett bord, tog en rund bräskifva och spikade ofvanpå. Med grå mossa och kottar klädde jag sedan hela foten; satte en styf pappersremsa omkring skifvan och klädde öfver denna med mossa. Nu står min gamla tall som ett rätt pryddigt blomsterbord: starkt, billigt, egendomligt och riktigt vackert.

Rose Nath.

Handarbeten.

En billig och vacker resfil. Om man händelsevis har någon gammal kappa eller annat plagg utaf plysch eller mjuk doffel, som man ej mera begagnar, klipper man deraf fyrkantiga lappar samt virkar eller stickar lika stora sådana utaf yllegarn i en eller flere färger, allt efter behag, sätter en utaf hvardera sorten sigzag, syr (om man så vill, med filtstygn) eller virkar tillsammans dessa. Blir både vacker, billig och nästan lika på båda sidor samt lätt att arbeta. Vill man heldre ha den randig, kan man göra taffelvirkning i krokarn, så bredt man tycker, klipper så ett mönster efter detta och lägger på tyget för att få uddarne lika till sammansättning, den ena in uti den andra.

Anna H.

En smakfull och ovanlig samt billig bordduk kan fås utaf storblommig cretonne (67 öre pr aln, enkel bredd), hvars konturer, flere eller färre, markeras med guldtråd (15 öre nystanet). I kanten antingen en rätt gles spets utaf det så moderna s. k. fiskgarnet (för 30 öre blir visst nog), eller endast en virkad snodd härpå (ung. 8 maskor uppslagna), kring hvilken en glittervinding virats och nått påsytt. I hörnen kan denna snodd sättas i trenne öglor, eller ock tofsar med trädning af glittertråd. Fås något öfver, kan man i stil med duken få ett eller tvenne öfverkast — en mindre fyrkant af cretonne, markerad som ofvan, der omkring en rätt bred, men skir spets af fiskgarnet. Af ännu mindre bitar, fasonvis afklippta, blir materiel att klistra på tallrikar till de nu så moderna väggprydnaderna.

Hoi.

Toaletten.

Ett bepröfvadt medel mot röda och kyllda händer torde väl just nu, då vintern tagit sig fot att på allvar visa tänderna, vara välkommet för många. Äfven för de damer, hvilkas ömtåliga ansigtshud tagit kylskada, kan det på det varmaste rekommenderas. Den välgörare, som uppfunnit det nya medlet, är den berömda farmakologen vid universitetet i Berlin, d:r Liebreich. Förfaringsättet är följande: sedan händerna grundligt tvättats med lätt skummande (uppvispad) såplösning, väl afsköljts och torkats så omsorgsfullt som möjligt, inignides handen, särskildt på den oftast illa utsatta yttre sidan, med en liten kvantitet lanolin, hvarpå öfverskottet afsägnas med en handduk. Lanoli-

nens obehagliga lukt — den beredes som bekant af fårull — kan lätt förbättras genom tillsats af litet vanilj och rosenolja, som tillgår sålunda, att man till 50 gram lanolin tillsätter $\frac{1}{10}$ gram vanilj och en droppe rosenolja. Hvarje apotekare kan i en handvändning tillreda denna salva. Det nämnda inrifvandet af salvan sker på så sätt, att lanolinen så fullständigt som möjligt intränger i huden, och måste upprepas omedelbart efter hvarje tvättning. Ur handdukarne och tvätten i öfrigt låter lanolinen lätt afsägnas sig. Lanolinen gynsamta verkningar bero tydligen deraf, att den eger förmågan förena sig med vatten, hvarigenom den ringa mängd fuktighet, som dock alltid efter torkningen finnes kvar i huden, upptages af lanolinen och händerna öfverdragas med ett ringa, men för luften ogenomträngligt lager af fett, som skyddar för kyla och luftens råhet. Händer, som sedan åratat varit röda som hummerklor, ha genom ofvan nämnda förfarande återvunnit sin ursprungliga färg, och till inrifning i ansigtet har salvan äfvenså visat sig synnerligen fördelaktig.

Hemfärgning.

Grå färg (enrisgrått). Enrisgrenar med barr och bär kokas i 2 timmar, hvarefter grenarna borttagas, spadet silas och garnet kokas i lagen $1\frac{1}{2}$ timma, hvarpå det åter upptages. Nu sättas till lagen $1\frac{1}{2}$ à 2 ort grön vitriol för hvarje g garn, som skall färgas. Så snart vitriolen smält, lägges garnet åter i lagen, der det får ligga till dess denna är kall, hvarunder garnet vändes ett par gånger. Derefter upptages det och sköljes mycket väl i kallt vatten, torkas, och är nu färdigt. På sådant sådant sätt gifver man åt ylle en vacker grå färg, som hvarken färgar ifrån sig eller faller, och äfven för linne och bomull är denna färg med samma fördel användbar.

A. B.

Grankottbrunt på bomull. Till 5 g garn tager man en half tunna grankottar samt något björkbark; grankottarne klyfvas itu och kokas tillika med barken en bra lång stund, hvarefter garnet lägges att koka 2 timmar, får sedan ligga i färgen, tills det kallnar, då det upptages, sköljes i bykult och upphänges att torka.

A. B.

Matlagning.

Laxpudding. 2 g urvattnad, finhackad lax, 6 ägg, 25 tum bruten grädde och 12 tum mjölk, 5 tum rismjöl, 5 stötta skorpor, 5 skedblad skirdt smör, socker och muskot efter smak; allt detta sammanblandas väl, hålles i dubbelmord form, gräddas i ugn, serveras med kräft- eller corinthsås.

E—n.

Pirog (rysk rätt). En vanlig smördeg utkafas tunnt och utskäres i tvänne bottnar, den ena något större än den andra. På den mindre bottnen lägges först ett hvarf i mjölk, med något smör, salt samt litet peppar, koka risgryn; derpå ett hvarf finhackade ägg; vidare ett hvarf finhackadt kokt eller stekt kött; så åter ägg och risgryn, hvarefter den större bottnen lägges deröfver och kanterna på de båda bottnarne sammantryckas. Insättes i lagom varm ugn att gräddas.

Nina.

Enkel, men god chokoladcrème. $\frac{1}{2}$ stop mjölk och 4 ort chokolad kokas samt sockras mycket starkt. 1 kaffekopp maisenamjöl uppblandas i litet mjölk och hålles i chokoladen som derefter blott får ett hastigt uppkok. Slås derpå i form, uppstjelpes och severas med grädde.

Nina.

Bakning.

Hushållsbullar. Tag 1 stop mjölk, $\frac{3}{4}$ g godt, skirdat ister eller godt buljongsfrott och 5 g mjöl. Man inarbetar största delen af mjölet. När man arbetat degen, så att den släpper han-

den, lägger man 3 à 5 skedblad sirup, 6 stötta kardemummor och litet stött kanel. När detta är inarbetadt, ihålles 105 gram pressjäst, som förut är upplöst i mjölk; hvari blifvit invispadt litet af mjölet; sedan denna blandning är väl, men varsamt inknådad, får degen stå och jäsa 1 à 3 timmar. Sedan formar man med tillhjälp af det återstående mjölet degen till aflånga bullar, som sättas på väl smorda plåtar för att ånyo jäsas upp. (Detta sker bäst genom att ställa plåtarna öfver en kokande vattengryta.) Så snart de äro väl jästa, sättas de i ugnen och gräddas. När de uttagas ur ugnen, får man hastigt öfver bullarna med en våt lapp; härigenom få de en vacker glans.

Om man vill hafva skorpor af bullarna böra de stå öfver natten och sedan skäras i skifvor af 1 tum tjocklek, hvilka klyfvas och sättas på plåtar med den bruna sidan nedåt och sättas i ugnen för att torka.

Får ej vara mer än ljusbruna.

Vira.

Griplunds herrskapsbröd. 1 g väl tvättadt smör, 36 ort socker, $\frac{1}{2}$ g potatismjöl. Kakorna uttagas med dricksglas och vikas sedan ihop med hallonsylt emellan. Äro mycket goda.

Ulla.

Telje-kringlor. 5 g mjöl, 8 ägg, $\frac{1}{2}$ stop grädde, 1 g socker, 25 ort smör. 2 ort hjorthornsalt. Kringlorna böra öfverpenslas med ägghvita innan de gräddas.

Nina.

Efterrätter.

Ägghvitskaka. 1 stopp gräddmjölk, 8 lod socker samt litet rivnen bittermandel sättas på elden att koka. I en del af mjölet upplöses 10 lod stärkelse, hvilket tillsammans med 6 ägghvitor, vispas uti den kokande mjölken. Ägghvitorna vispas sist. Upphålles genast i hålförm att kallna i några timmar. Serveras med sylt eller saftsås.

Herta.

Äggcrème. $\frac{1}{2}$ g katrinplommon kokas i vatten. Spadet, som ej bör vara mera än ett kvarter, afsilas och ställes att kallna, hvarefter dertill hålles $\frac{1}{2}$ kvarter franskt vin och socker efter smak. Tillsammans med 8 äggulor sättas alltsammans på frisk eld att koka under flitig vispning. Man fortfar att vispa crèmen tills den är kall, då den slås öfver de i en skål upplagda plommonen.

Herta.

Smörgåspudding med viskon. 1 g katrinplommon kokas, hvarefter kärnorna uttagas. Hvetbröds-skifvor, på båda sidor påbredda med urtvättadt smör, läggas i en form, hvarfals med plommonen, hvarefter 1 stop söt mjölk och 5 hela, väl vispade ägg påhållas. Gräddas i ej för stark värme. Serveras med vaniljsås.

Herta.

Husdjuren.

Hönsskötsel. I Iduns uppsats »att anlägga en hönsgård» säges: »Men de äro icke goda slagshöns och visa nästan aldrig någon lust till rugning. Dertför bör den, som håller italienska höns, skaffa sig ett par höns, som rugga bra, såsom Bramaputra eller Kochinkinahöns, hvilka äro öfverträffliga som rugghöns.» Med anledning härpå bör anmärkas, att italienska höns rugga lika som Bramaputra-, Kochinkina- och alla andra höns årligen göra, men rufva det göra de icke gerna och icke heller pålitligt, när de någon gång göra det. Hönsens rugning (d. v. s. fjäderfällning och fjäderombyte) bör icke förväxlas med deras rufning (utliggande af ägg).

Det är icke allenast hos Eder en dylik förväxling af orden rufva och rugga förekommer; äfven andra tidningar, som tillfälligtvis skrivit i hönskötsel, hafva gjort sig skyldiga dertill, men det bör undvikas, ty det är missledande.

I öfrigt bör anmärkas, att sittpinarne aldrig böra anbringas trappformigt, utan alla vid samma höjd, annars komma hönsen ej i ro om afnarne, utan kifvas och slås om öfversta pinnen. Såsom särdeles flitiga äggläggare samt för sin skönhet och sitt muntra väsende böra Hamburgerhönsen rekommenderas, deras ägg äro visserligen något små, men i stället lägga de flere än någon annan hönsras, och vackrare djur finnas icke, förnöjsammare och trefligare ej heller. De äta och minst af alla höns, men fordra frihet och utrymme.

Hulda.

Slagt.

Svinslagt*. När svinet är styckadt, nersaltas alla stycken med väl krossadt salt och salpeter (man kan äfven lägga dem i färdiggjord saltlake); hufvudet klyfves itu, vattendras ett dygn, derefter kokas det i en stor kittel med några lagerbärsblad, en liten hand kryddpeppar och salt. När det är afsvalnad, skrædes det väl, svålen fränskäres nått i större bitar för att kläda syltan med. Allt sämre, kring örön, ögon och tryne bortskäres väl (ätes gerna af hönsen), derefter skäres syltan i små tärningar, som sedan läggas i en kastrull med ett kvarter vatten och en nypa salt att väl genomvärmas. En ren, tunn, men stark linreduk blötes vatten och lägges öfver ett stenfat; svålarne bredas nu ut derpå, och syltbitarne istjelpas. Bäst är att göra ett par syltor. — En tallrik med press på sättas öfver, och det får stå öfver natten, hvarefter syltan upplöses och lägges i saltlake; kan länge kokas.

Af spadet, hvari hufvudet kokat, användes att förvälla korngryn (1—2 kr) till korf; iblandas när grynnen äro väl svållda, finstött kryddpeppar och finhackad stekt rödlök; om man så vill äfven sirap och russin. Stoppas se'n i de krokiga skinnen, och kokas så korfvarne, blott några i sender, åter i vatten och litet salt. Litet kokt rifven lever iblandas äfven.

Lungorna, hjertat m. m. finhackas rätt; blandas sedan med $\frac{1}{2}$ à 1 kanna torra korngryn, stött stark och kryddpeppar, litet salt och salpeter; stoppas sedan löst i de raka fjellstren och förvaras i saltlake. Istret skäres i tärningar, smältes vid sakta eld, tills det blir klart, och uppsilas; litet finkrossadt salt iröres då det är halfstelnadt.

Maria.

Hvarjehanda.

Ett säkert medel mot kackerlackor är kejsarsgrön (mycket giftigt). Köp för 10 öre i en färghandel och strö deraf några gånger, så försvinna de snart.

Persiskt insektspulver är ock mycket bra, men jag tror ej man dermed kan utrota dem.

Hanna.

Läkareråd.

50-åring. Massage vore utan tvifvel det bästa i detta fall, men, då sådan ej kan erhållas, vilja vi råda eder att om nätterna begagna vätvärmande omslag öfver det sjuka stället. Under dagens lopp bör ni ett par gånger grundligt gnida in en mixtur af 2 delar kamferolja och 1 del botmörtrolja.

Agnes H. Vi skulle lättare hafva kunnat besvara er fråga, om ni sagt oss, hur ni i öfrigt befinnet er. Ofta är bleksot orsaken — lider ni deraf? Om så är förhållandet, äro jernmedel, kraftig föda och stärkande lefnadssätt i öfrigt på sin plats. Som ni ej nämner något om smärtor eller andra obehag från underlivet, så är det väl knappast sannolikt, att något underlivslidande föreligger.

Efra frågar, hvad hon skall göra för att bli mager, då det ej vill lyckas trots det, att hon äter endast middag (?) och för öfrigt håller »diäten». För den händelse »diäten» är den rätta, så har ni i öfrigt att iakttaga följande. Ni skall taga stark motion flere timmar dagligen och sova mindre än vanligt. Starka, svettdrivande bad bidraga ock att understöja kuren — om ni i öfrigt är frisk och tål vid dylika.

* Ännu en beskrifning på svinslagt, som i mycket torde komplettera och förtydliga den nyligen meddelade, bör ej vara ovälkommen.

Gunnar. Använd den behandling, som föreskrifvits Prenumerant i nr 5.

E. H. 1). Se svar till Ina i nr 9; laga dessutom, att ni har jern, daglig äföring. 2). Ingrid morgon och afton en salfa af 1 del resin och 20 delar lanolin.

Anna i Ryd. Tag hvarje kväll heta fotbad och begagna yllestrumpor öfver natten. På morgonen tvätas fötterna med källkallt vatten och froteras derefter grundligt, ända tills de blifvit väl varma. Under dagens lopp äro lämpliga fotrörelser (såsom »fotullningar», upprepad höjningar på tåpetsarna o. s. v.) att rekommendera. Förefinnes något allmänlidande — blodbrist, bleksot, allmän svaghet, hjertfel, etc. — måste naturligtvis detta behandlas.

Otiliana. Använd ett par veckor förband med citrinsalfa, veckad två gånger dagligen, och derefter den Viola i nr 7 föreskrifna behandlingen.

13-åring. Se svar till Gunnar här öfvan! Ansigtet bör behandlas på sätt, som finnes angifvet i svar till Ina i nr 8. På aftonen tvättas ansigtet med hett vatten.

Nerös fru. Läkarnes utsago är, så vidt vi kunna döma, riktig, och ni bör derfor fortsätta med den föreskrifna behandlingen. Hvad hypnotisk behandling beträffar, så kan er bleksot ingalunda bötas dermed, men väl är det möjligt, att några af edra nervösa symptom skulle kunna gynnsamt påverkas deraf.

Vera. Massage af fullt kompetent person är utan tvifvel lämplig för ert onda; att massagen förorsakar smärta är visst icke bevis för motsatsen.

— o — a. 1). Nej, visst icke. Om menstruationen i öfrigt är regelbunden, och ni under mellantiderna ej känner något ondt, så är det ej ens sannolikt, att så är förhållandet. En undersökning är dock i dylika fall alltid önskvärd. 2). I sådant fall måste tvättningarna göras oftare, t. ex. hvar annan dag. I stället för grönsåpa bör ni använda Hebras såpsprit, utspädd med ljumt vatten.

Isadora. »Pormaskar» (som ej äro annat än abnormt rikligt afsöndrad hudfett) behandlas på följande sätt. Ett par gånger i veckan utkramas de flesta pormaskarne. Hvarje morgon användes Hebras såpsprit på så sätt, att ni doppar en yllelapp i varmt vatten, slår litet af såpspriten på lappen och derefter gnider hela ansigtet, så att såpspriten lödrar sig. Derefter afvättas hela ansigtet noga i ljumt vatten. Behandlingen måste fortsättas länge, men vid inträdande bätring kunna såpsprittvättningarna inskränkas till ett par gånger i veckan.

Einara. Försök i stället den Ina i nr 9 föreslagna behandlingen. Ni bör dock komma i håg, att dylika åkommor äro mycket envisa. Emma. Gift barnet 2—3 gånger dagligen i punschglas Carlsbadervatten under några veckor. Födan bör bestå uteslutande af mjölkmat, slemniga soppor, löskokta ägg o. hvetbröd (skorpor). Förträngning i stolsågen är en ej ovanlig orsak, och sådan här föreligger, kan naturligtvis blott genom undersökning afgöras.

Mina W. Er förmodan är troligen riktig. Tag under några veckors tid tre gånger dagligen tre stycken af *Pilule ferrate Blandii*. Derjemte en konsequent genomförd mjölkkur: förtär åtminstone en och en half liter dagligen. Otycklig prenumerant. 1). Se svar till Isadora här öfvan. 2). *Martins binda* kostar omkring 5 kr. Den lindas nedifrån foten och upp till knät så, att nedre kanten i hvarje hvarf täcker öfre kanten i det närmast undre. Vid anläggandet spämmas lindan (som är elastisk), så att den kommer att utföra ett jämt och stadigt, men dock ej för starkt tryck på hela benet. — Kan requireras från kirurgiska instrumentmakare (t. ex. Stille eller Werner i Stockholm); brukar dock finnas äfven på de flesta landsortspotek.

D. r — d.

Frågor.

Nr 54. Kan någon af Iduns läsarinor upplysa, hvart en person väl kunnig i noters afskrifning skall vända sig för att erhålla arbete, och hvad man brukar betala för arket?

Anna. Nr 55. Frida vore tacksam, om någon, som har symaskin, vill gifva henne ett råd, hur hon skall få bort olja, som beaktat sig utanpå maskinen, så att hon kan få den ren och snygg, som då den var ny.

Nr 56. Min äldste son, som är 15 år gammal, bevistade med mig och sin far tvänne af bröderna Grünfeldts konserter och blef så förtjust i violoncell, att han dagligen bedt mig skaffa honom lärare i nämnda instrument, och vore jag därför ytterst tacksam, om någon af Iduns läsarinor eller läsare godhetsfullt skulle vilja upplysa mig, om hvar och huru jag skall kunna finna någon sådan. Svar emotes med största tacksamhet af

Fru Honor L. Nr 57. Är det någon af Iduns läsarinor, som kan lemna ett godt råd, om huru gipsbilder, som af ålder och dam blifvit smutsiga, lämpligast skola rengöras, så att de återfå den livlighet, de hade såsom nya, så vore detta särdeles kämkommet för

Nicoline M — n. Nr 58. Med anledning af den »matsedel för hönsen», som finnes i nr 8 af Idun, frågas, om någon godhetsfullt vill lemna svar i Idun på följande frågor:

a). Hvar får man köpa risgrönsaffall och till hvad pris?
b). Hvad nytta göra trädkolen och svafvel?
c). Kunna hönsen verkligen betala sig, då de lefva på så hög diet?
d). Vill någon lemna en billigare matsedel till

en hönsmadam.

P. S. För öfrigt bör kornet i matsedeln utbytast mot något mer hafre, ty hafre är äggdrifvande och korn skalbildande, således bör man under äggläggningen gifva mer hafre än korn.

Nr 59. Hur tillredes mandelmassa?

Vera.

Nr 60. I nr 47 af »Idun» för 1888 finnes ett recept till fläckvatten. Hvad för slags fläckar kunna utragas dermed?

Fins det ej något, som urtager vinfäckar frågor?

Vera.

Nr 61. Kan någon af Iduns läsarinor säga mig, hur man på egen hand skall kunna lära sig läsa och tala engelska språket?

Elda.

Nr 62. Kan och vill någon af Iduns läsarinor lemna upplysning om, hvart man skall vända sig för att få köpa läs, spänner och hakar, passande till halsdukar och rosetter för herrar? Erhålles något svar härpå, emottages det med tacksamhet af

Anna V.

Nr 63. Skulle någon af eder, älskvärda damer, i nästa nummer vilja gifva mig beskrifning på en smakfull modell till en fruntimmersriddrägt, äfvensom mått på kjolens längd och vidd samt om afsydt knå är nödvändigt för begagande af damsadel. Helst använder jag herrsadel, men huru skall klädningen då sys för att taga sig bra ut? Anser ni det strida emot konvensans lagar att en dam begagnar sig af mennena privilegium att sitta beqvämt till häst?

Vän af sport.

Svar.

Nr 28. Tvätta hufvudet väl med hällften cognac, hällften vatten. Ett annat medel är att gnida in hufvudet med »Eau Tonique à la Vitelline»; köpes i hvarje parfymbod. Båda dessa medel äro mycket bra och bepröfvade.

M. M.

Nr 29. Se Anna H:s meddelande i dagens nummer under rubriken Handarbeten.

Nr 43. Bäst är att inlemna duktyget på något apotek, der märkläckspulver lätt borttagas. Af erfarenhet vet jag, att detta göres väl och billigt på apoteket Morian, 23 Drottninggatan, Stockholm. I Hagdahls bok »Fråga mig om allting» finnes följande upplysning om: »Att taga märkläckfläckar ur linne. Fläckarna borstas med en lösning af cyanakalium, och en borste af kamelhår användes till ingnidningen. Då fläcken försvunnit, tvättas linnet väl i kokt vatten».

S.

Nr 42 a) von Schulzenheims handpomada är ett utmärkt medel mot frost i händerna. Fås på alla apotek.

S.

Nr 52. Alla upplysningar om Hemmet för sjuksköterskor lemnas af dess föreständerska, Fröken E. Storkenfeldt, som träffas alla söknedagar 12—2 e. m., adr. Uplandsgatan 34, Stockholm.

Breflåda.

E — y. F. För att genom Iduns läkare få ett råd adresserar ni brevet till Iduns redaktion och skrifer på baksidan af kuvertet ordet: »Läkareråd».

Maggie. Kommer. Motse tacksamt utlofvade »praktiska råden.»

»Lilla hexan» bjuder på en sorglig historia; den är dock väl berättad, och vi skola framdeles söka bereda den plats. Hon är gerna välkommen åter — helst med något glädde!

F — th. Möjligen de små prosabitarne. Poemen ej!

Polly R. Med nöje.

Mor Anna. Skall inlyta; någon afgift kommer ej i fråga — utom annonsafdelningen.

Blomsterväpn. Kan i Iduns senaste nummer bland småbitarne finna svar på sin fråga.

E. L. Dagens nummer lemnar den äskade upplysningen.

Anna H. Gerna sedd, när helst ni kommer ihåg oss.

Red.

Innehållsförteckning:

Tillkännagifvanden. — Kring sin egen axel; lifsbilder tecknade för Idun af Ave. (II. »Vår son».) — Det nya i huset; efter Johanues Trojan af Annie Berg. — Ännu en gång »skatferinyckelfrågan»; af fru Anna. — Replik. — Fritt arbete och fri konkurrens; af Hanna R. — Teater och musik. — Literatur. — En radikalkur; novell af Elin Ameen (forts.). — Från Iduns läsekreter.

Våra barn. — Bostaden. — Handarbeten. — Toaletten. — Hemfärgning. — Matlagning. — Bakning. — Efterätter. — Husdjuren. — Slagt. — Hvarjehanda. — Läkareråd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

En dugtig, pålitlig och skicklig kokerska eller kocksa erhåller plats på ett bruk i Vestmanland instundande 24 April. Lön 100 kronor. Svar till »S.», Bånghammar. [110]

PLATSSÖKANDE.

En ung bättre flicka,

som genomgått kurs i Nya Hushållsskolan i Stockholm och dessutom praktiserat i större hushåll, önskar sig en plats till våren i ett bättre hem att vara frun behjelpelig med inomhus förefallande göromål. Svar till H. E., Iduns redaktion. [123]

En flicka af god familj, med flere års vana att förestå större hushåll, önskar sig plats att antingen gå frun till handa i något större hus eller förestå en enkemans eller ungaruls hushåll. Pinaste referenser. Svar inlemnas till Helsingborgs Dagblad, Helsingborg, under adress »S. 28». [117]

För en 20-årig flicka önskas plats i familj för att gå frun till handa. Sökanden är kunnig i sömnad och handarbete; passar äfven för större barn. Svar till »M. A.», Iduns byrå, eller till Jungfruatan 38, 2 tr., der rekommendationer erhållas. [121]

Ett medelålders fruntimmer, vant vid husliga göromål, önskar snar verksamhet, helst som biträde åt en äldre dam eller som värdinna i ungaruls hem. Plats i familj antages äfven. Betyg kunna företes. Svar till »Snar verksamhet», Eksjö p. r. [105]

DIVERSE.

Doktor Carl Flensburg
14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar $\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{4}$ 4. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [34]

Tandläkaren
Constance Elbe,
Humlegårdsgatan 8, 2 tr.
Rådfrågningstid 1—2. [120]

Stenografiskt Institut
(Arends' system)
i förening med Brunells Handelsskola,
Drottninggatan 48. Undervisning meddelas. Referat ombesörjas. Lager af stenografisk literatur. Mottagningstid kl. $\frac{1}{2}$ 10—11 f. m. och 5—7 e. m. At landsortsbor meddelas undervisning genom bref. [115]

1888
års årgång af
IDUN

fr. o. m. nr 11 t. o. m. nr 52
eller mer än tre kvartal
(Obs! I nr 11 börjar den längre
följetongen, hvadan intet af
den samma går bort.)
säljes oimb. för 1 kr. 50 öre,
med lösa permar för 2 kr. 50 öre
samt kan användas som en
synnerligen lämplig
present

vänner och väninnor emellan.
Efter till Redaktionen af Idun
ingången requisition sändes årgången
mot efterkrat med tillagdt porto.

1888

Husmödrar!

[95]

Försöken Th. Winborg & Co:s i Stockholm tillverkningar af
Ättika,
Senap,
Såser,
Soja,
flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specierhandlare.

Damer kunna förtjena 100 kr. i månaden genom att försälja yllevaror mot hög provision. Profver mot 5 kr. Bref besvaras, om 20 öre tillsändas [106] A. Williamson, Stockholm.

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888. [522] N. P. Jensen.

Billiga lektioner lemnas af undertecknad i franska, tyska och engelska språkens så väl talande som skrivande samt af nybörjare äfven i latin. Referenser i Wallinska skolan. JETTA WESTERLIND,
Floragatan 10, 3 tr.
Träffas kl. $\frac{1}{4}$ 4—6 e. m. [116]

Handarbete.

Undervisning meddelas åt damer och barn i alla slags handarbeten af elev af Handarbetets vännar; Uplandsgatan 30, 1 tr. upp t. venst. i porten, 11—1. [112]

FAHLGRANTZ & CO:s förlag:
I bokhandeln har nu utkommit:
Ny »läkarebok» för hemmen.
Illustrerad helsevårdslära
I samförstånd med dr. Jacob Götzanson, dr. Alf. Levenstam, dr. Klas Lindehög, dr. M. Sonden, professor Robert Triganstedt och professor Curt Wallis,
under redaktion af professor Robert Triganstedt.
734 sidor, med 354 förtvyligande bilder.
Pris: endast 3.75, ind. 4.75.
FAHLGRANTZ & CO:s förlag.

Nytt! Praktiskt! Nytt!

Elever emottagas fortfarande till min tillskärningskurs af fruntimmers- och barnkläder; priset endast 15 kronor. Se nr 10 af denna tidning.
Anna Carlsson.
född Forssell.
Rådmandsgatan 24, 1 tr. upp,
kl. 11—1 och 4—6. [122]

Damer!

En ung, bildad man med ståtligt utseende och oberoende existens, vägar härmed rekommendera sig i eder åtanke. I förstån mig väl! Inlemnens till Iduns redaktion några rader åtföljda af fotografi, under märke »Norrländing 50,000». Framför allt huslig och bildad. Anonyma skrivelser lemnas utan afseende. Förmögenhet kommer ej i fråga. Fullkomligt allvar. Skämt undanbedes. [114]

* Annonseren har uppfyllt det nödvändigt fastställda vilkoret för giftermänsannonsers införande och för Red. enskildt uppgifvit sitt namn.

John Hultenbergs Tricotvaruhandel, Regeringsgatan 28, Stockholm.

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp

få härmed rekomen-
dera sin nya,
tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.

Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[27]

Tvättinrättningen

55 Nybrogatan. BILLIGA PRISER. Nybrogatan 55.

Obs! Tvätt utföres äfven af härv. ordentliga tvätterskor, hentas och
hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 4390 eller pr post. [37]

HVARJE HUSMODER

bör ovilkorligen skaffa sig ett i slutet af nästa vecka
utkommande särskildt

ungdomsnummer

af

Skandinavisk Modetidning.

Detta nummer, omfattande ej mindre än 24 stora sidor med inemot
100 illustrationer och ett fint kolorerat omslag, framställer i bild och text
allt, som hör till barnens och barnkammarrens utstyrel. Expedieras till en
hvar, som insänder 50 öre i frimärken.

Af Skandinavisk Modetidnings

brudutstyrelnummer,

utgifvet i januari samt i bild och text meddelande allt, som hör till en ung
frus utstyrel, finnas ännu ett par hundra exemplar att tillgå, likaledes mot ett
pris af 50 öre.

Priset å Skand. Modet. är eljes 8 kr. pr år, 2 kr. 50 öre pr kvartal.

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Lifvudkontor: Fredsgatan 18.

[20]

Det fins ingen mer än

A. Williamson, Stockholm,
som säljer 1 hellylle damväst, 1 hellylle
schal, 5 förklädstyg, 1 par skära fla-
nellkalsonger, 1 skärt flanell-lif, 1 bl.
damlinne, 1 par strumpor samt en
bunt nya, vackra lappar till ett täcke,
allt detta för 10 kr. Agenter antagas
mot hög provision. Bref besvaras mot
20 öre. [119]

Pianomagasin.

**Flyglar, Pianinos, Tafflar och
Orglar** från in- och utländska utmärkta
Fabriker till de billigaste priser.
För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar
från Blüthner och Pianinos från G.
Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos
från **J. G. Malmsjö.** [35]

Hushållsskola.

För inrättande af en dylik skola på
landet för bildade flickor söker ett
fruntimmer, med fina referenser, en
qvinlig kompanjon, af god familj, skick-
lig i husliga göromål samt med för-
måga att leda och undervisa och med
ett kapital af cirka 4 å 5,000 kr. Svar
afvaktas under märket 26+32, Linkö-
ping, poste restante. (G. 13449) [113]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henrik Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller
decimaltum. [71]

E. J. ANDERSSONS PIANOLAGER

Försäljning och Uthyrning

Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

SUCHARD.

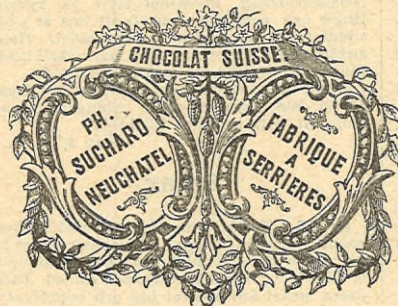
17 Guld- och Silvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Erkänd utmärkt kvalitet.

Samtliga Suchard's Chocolader äro
garanterade ren Cacao och socker utan
tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja,
Capsules, Noisettes, Nougatines
och andra dessertchocolader rekomen-
deras.

Suchard's Cacaoapulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
ver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo,
är drygt, välsmakande och närande.
Af Suchard's Cacaoapulver får man
100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

Fabriksmärke.

SUCHARD.

Frans Lundberg

St. Gråmunkegränd 1. Filial: Stallgatan 1.

Säljer billigast i Stockholm 1:ma maldrycker, mineral-
vatten och läskedrycker m. m., deraf särskildt rekommenderas:

Porter å 15 öre, Taffelbier å 10 öre, s. k. Maltextraktöl å
8 öre, Hushålls-Pilsnerbier å 7 öre, 1:ma bayerskt Öl å 6
öre, Iskällardricka å 5 öre, Vichy, Biliner och Sodavatten
å 5 öre o. s. v. Obs! Utmärkta varor.

Minsta antal, 25 flaskor, hemsändes fritt efter order pr post eller
telefon. — Till landsorten mot efterkräf. [81]

TILL SALU I ALLA BOKLÅDOR.

Husmödrarnes Metertabell.

Lättfattligaste hjälpreda

för torghandeln och handelsboden
utgifven af **Oscar Jansson.**

Pris 25 öre. [102]

OUMBÄRLIG FÖR HVARJE HUSMODER.

Till Utstyrelslar.

Linne- o. Bomullsväfnader till Lakan o. Örngått.

Linne- o. Bomullsväfnader till Damunderkläder.

Broderier, Trimmings, knypplade Skånska och Vadstena-
Spetsar.

Handduksväfnader och Handdukar.

Till finare Damunderkläder finnes utmärkta Bomullsväfnader,
hvilka i utseende och känsel likna linne, tillverkade af rund-
trådiga, hårdtvinnade garner och särdeles omtyckta för sin håll-
barhet och smidighet.

Beställningar å alla slag af **Damunderkläder,**
Lakan, Örngått emottagas och utföres med omsorg.

Profver å alla slags Väfnader sändas franko.

K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin,
7 Storkyrkobrinken 7. [85]